

МАТЕРИАЛИ
ЗА VIII МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНА ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ

«БЪДЕЩЕТО ВЪПРОСИ
ОТ СВЕТА НА НАУКАТА - 2012»

17 - 25 декември, 2012

Том 8
Икономики

София
«Бял ГРАД-БГ» ООД
2012

То публикува «Бял ГРАД-БГ» ООД, Република България, гр.София,
район «Триадица», бул. «Витоша» №4, ет.5

Материали за 8-а международна научна практична конференция, «Бъдещето въпроси от света на науката», - 2012.
Том 8. Икономики. София. «Бял ГРАД-БГ» ООД - 104 стр.

Редактор: Милко Тодоров Петков

Мениджър: Надя Атанасова Александрова

Технически работник: Татяна Стефанова Тодорова

Материали за 8-а международна научна практична конференция,
«Бъдещето въпроси от света на науката», 17 - 25 декември, 2012
на икономики.

За ученици, работници на проучвания.

Цена 10 BGLV

ISBN 978-966-8736-05-6

© Колектив на автори, 2012
© «Бял ГРАД-БГ» ООД, 2012

СЪДЪРЖАНИЕ

ИКОНОМИКИ

ИЗВЛЕЧЕНИЕ И ПРОВЕРКА

Безниско В.В., Угненко М.А., Татарина М.Н. Патентная система налогообложения в Ставропольском крае	3
Даценко Г.В., Стаднік В.В. Доцільність та необхідність здійснення фінансового контролю за коштами спеціального фонду установи	6
Лобачева І.Ф., Стаднік В.В. Економічний аналіз як передумова формування, управління й контролю фінансової політики бюджетних	9
Сытник О.Е., Кулиш Н.В. Учетные аспекты формирования резервов по сомнительным долгам в сельскохозяйственных организациях	13
Кузьменко В.В., Клімович І.М. Облік основних засобів та його особливості 16	
Колос Т.П., Клімович І.М. Удосконалення організації обліку товарних запасів	18
Волощук Л.О., Скороходова Л.В. Передумови створення загальної технології оцінки і обліку інтелектуальної складової в діяльності виробничих підприємств	20
Даценко А.В., Яворська А.В. Державний фінансовий контроль виконання місцевих бюджетів та його роль у формуванні ефективної системи розподілу бюджетних коштів	22
Даценко Г.В., Божинська В.С. Особливості формування власних фінансових ресурсів підприємства	25
Даценко Г.В., Глухманчук Л.М. Фінансовий контроль оплати праці в бюджетних установах	28
Урусова З.П., Руснак Л.О. Шляхи підвищення ефективності контрольно-ревізійної роботи при проведенні ревізій та перевірок в бюджетних установах	30
Скорба О.А. Питання адаптації національного законодавства про аудиторську діяльність до вимог ЄС	33
Яненко М., Урусова З.П. Особливості проведення ревізії стану та руху матеріальних цінностей	39
Григорьева С.В. Методы корреляционно-регрессионного анализа финансовой устойчивости предприятия	42
Дем'яненко Т.В., Тимчина Л.І. Облікова політика підприємств, та її вплив на формування доходу	45

К.е.н., доцент Скорба О.А.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПРО АУДИТОРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ ДО ВИМОГ ЄС

Статтю присвячено розгляду існуючих проблем адаптації національного законодавства про аудиторську діяльність до вимог Європейського Союзу.

Ключові слова: аудит, організація аудиторської діяльності, нагляд за аудиторською діяльністю.

Вступ. В зв'язку з розвитком економіки та обранням курсу на асоційоване членство нашої держави в Європейському союзі, виникає необхідності отримання визнання різних сфер бізнесу та приведення у відповідність законодавству Європейського союзу.

Не виключенням є і аудиторська діяльність. Так, основні вимоги до організації аудиторської діяльності в Європейському союзі, викладені в Директиві 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради, про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності, що вносить зміни до Директив Ради 78/660/ЄЕС та 83/349/ЄЕС і припиняє дію Директиви Ради 84/253/ЄЕС прийнятої 17 травня 2006 року, яка має на меті загальну, хоч і не повну, гармонізацію вимог до обов'язкового аудиту. Держава-член, що вимагає проведення обов'язкового аудиту, може встановлювати суворіші вимоги, якщо ця Директива не містить інших положень. Для захисту третіх сторін усі допущені аудиторів та аудиторські фірми мають вноситися в доступний для публіки реєстр, що містить базову інформацію про аудиторів та аудиторські фірми.

Аудитори мають дотримуватися найвищих етичних стандартів. Це означає, що до них мають застосовуватися вимоги професійної етики, що регулюють, як мінімум, їхні функції, котрі стосуються суспільних інтересів, їхню добросовісність та об'єктивність, а також їхню професійну компетентність та належну обачливість.

Функція аудиторів, що стосується суспільних інтересів, означає, що на якість роботи аудитора покладаються ширші кола людей та установ. Висока якість аудиту гарантує впорядкованість функціонування ринків, добросовісність та ефективність фінансової звітності.

Постановка задачі. Мета статті – дослідити проблемні питання пов'язані з адаптацією національного законодавства про аудиторську діяльність до вимог ЄС.

Результати. В 2008 році фахівцями Всесвітнього банку було зроблено висновок, що вітчизняна система аудиту не відповідає вимогам Директиви. У підсумку Європейська комісія висловила Україні та іншим країнам вимоги щодо

приведення національного законодавства до вимог Директиви, зокрема, мова йдеться про впровадження суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

В сучасних умовах світовий досвід показує, що в управлінні аудиторською діяльністю значну роль відіграють професійні аудиторські організації. В більшості країн Європейського союзу створюється одна професійна організація, що здійснює контроль над аудиторською діяльністю і членство в такій організації обов'язкове.

В Україні однією з найбільш чисельних професійних організацій є Всеукраїнська професійна громадська організація «Спілка аудиторів України». Але контроль над аудиторською діяльністю в Україні покладено на Аудиторську палату України.

У відповідності до Директиви ЄС, у здійсненні контролю над аудиторською діяльністю можливі три підходи, а саме:

- створення єдиного державного органу суспільного нагляду. На даний час таку ідею пропонує Міністерство фінансів України;
- професійні організації виконують всі функції і підзвітні органу суспільного нагляду;
- комбінація двох підходів.

Своє бачення реформ в аудиті виявилось у Мінфіну. Поки, щоправда, розроблений їм законопроект «Про аудиторську діяльність» у Верховній Раді не зареєстрований, а лише обговорюється на рівні Методологічної ради з бухгалтерського обліку при Мінфіні. Однак у світлі нинішнього вибудовування владної вертикалі він уже викликає великий інтерес. В ньому вперше зазначена вимога про бездогану репутацію аудиторів як обов'язкова умова допуску в професію. Методологічна рада має намір делегувати окремі функції професійним організаціям (при цьому пропонованим критеріям відповідає лише 1 з 17 існуючих професійних організацій), що повинне забезпечити суспільний нагляд. Але все-таки більша роль відведена державному регулюванню в сфері аудита.

У якості одного з органів суспільного нагляду пропонується залишити АПУ в складі 20 чоловік, однак критерії членства змінені:

- 3/5 членів АПУ (12 чоловік, з них 8 державних службовців і 4 представника фінансового ринку) призначає особисто міністр фінансів;
- 1/5 членів АПУ (4 чоловік) делегує з'їзд аудиторів;
- 1/5 членів АПУ (4 чоловік) делегують професійні організації.

Строк повноважень (5 років) визначений тільки для делегатів з'їзду аудиторів і професійних організацій. Для призначених міністром членів АПУ строк повноважень необмежений.

Органом сертифікації пропонується призначити Комісію по сертифікації аудиторів, що є функціональним підрозділом АПУ. Формуватися вона буде з 5 членів, призначуваних Мінфіном (з них 2 – представники науки) і 5 чоловік – представників професійних організацій. Повноваження АПУ планується істотно скоротити, залишивши в її веденні лише затвердження програм підготовки аудиторів, ведення Реєстру аудиторів і розгляд скарг.

Контроль якості передбачається покласти на Комітет контролю якості, що буде незалежною неприбутковою організацією. Статут і регламент цього комітету буде затверджувати Мінфін, а фінансувати його планується за рахунок обов'язкових внесків аудиторів. Керувати Комітетом будуть управляючі в складі 5 чоловік. Трьох буде призначати Мінфін і по одному – делегувати АПУ та з'їзд аудиторів. Фактичні перевірки будуть здійснювати наймані контролери-аудитори.

На наш погляд, законопроект Методологічної ради не враховує основні вимоги Директиви ЄС: у ньому простежується нерозуміння функціональності органа суспільного нагляду і не вирішене питання незалежності фінансування органа контролю якості та нагляду за професією від практикуючих аудиторів.

Законопроект № 5375 «Про внесення змін до Закону України «Про аудиторську діяльність», зареєстрований в Верховній Раді України 22.12.2009 р. визначено, що органом, який виконує функції з управління є Аудиторська палата України, а органом суспільного нагляду визначено Кабінет Міністрів України.

Комісія з суспільного нагляду за аудиторами провадить громадський фаховий нагляд над Аудиторською палатою, що стосується аудиторів і аудиторських фірм, які мають повноваження проводити обов'язковий аудит або фактично провели його без такого повноваження.

Комісія з суспільного нагляду за аудиторами складається мінімум з шести і максимум з десяти членів, які діють на громадських засадах. Члени Комісії з суспільного нагляду за аудиторами не мають права бути членами Аудиторської палати за останні п'ять років до призначення. Зокрема, вони мають працювати чи працювали в таких сферах як фінансова звітність, економіка, наука і судочинство.

Кабінет Міністрів України призначає членів Комісії з суспільного нагляду за аудиторами строком на чотири роки, якщо існує обґрунтована необхідність, то Кабінет Міністрів України може достроково відкликати члена Комісії з суспільного нагляду за аудиторами. Члени Комісії з суспільного нагляду за аудиторами обирають голову Комісії та його заступника. Члени Комісії з суспільного нагляду за аудиторами не залежать від Аудиторської палати і не отримують від неї вказівок.

Комісія з суспільного нагляду за аудиторами здійснює нагляд за тим, чи належно виконує Аудиторська палата свої обов'язки.

З цієї метою Комісія з суспільного нагляду за аудиторами може брати участь у засіданнях Аудиторської палати, а також брати участь у контролі якості аудиту. До своїх засідань Комісія з суспільного нагляду за аудиторами може залучати представників Аудиторської палати, аудиторів і третіх осіб.

Комісія з суспільного нагляду за аудиторами має право надавати рекомендації Аудиторській палаті, які підлягають розгляду також розробляє та затверджує регламент своєї діяльності та щорічно публікує робочу програму і звіт про діяльність.

Але більшість спеціалістів-практиків схиляються до моделі співіснування державного органу та професійної організації, акцентуючи увагу, що створення

додаткових державних органів збільшує ступінь впливу держави та ставить під загрозу незалежність професії.

На сучасному етапі розвитку аудиту в Україні, пропонують створити орган суспільного нагляду на базі Аудиторської палати України з повноваженнями:

- ведення реєстру аудиторів та аудиторських фірм;
- здійснення контролю якості аудиторської діяльності;
- контроль підвищення кваліфікації аудиторів;
- організація системи розслідувань та санкцій.

В свою чергу професійним організаціям пропонується надати повноваження:

- методичного і методологічного забезпечення аудиторської діяльності;
- проведення процедури сертифікації аудиторів;
- організація та контроль над впровадженням ефективної системи контролю якості членами такої організації;
- захист своїх членів в процедурі розслідування та застосування санкцій Аудиторською палатою України.

Таким чином, Україна має піти одним з трьох шляхів розвитку аудиторської діяльності для забезпечення вимогам ЄС. Саме тому повинна бути приведена у відповідність вимогам ЄС і система освіти аудиторів. Відповідно з Міжнародним стандартом освіти МФБ № 8 «Вимоги щодо компетентності для професіоналів з аудиту» «Компетентність – це здатність виконувати роботу відповідно до певного стандарту, згідно з реальними умовами праці». Тобто, компетентність аудитора визначається – рівнем знань та професійними навичками.

Необхідно зазначити, що п.22 МСО № 2 « Зміст програм професійної освіти бухгалтерів» акцентує, що зазначений перелік предметів є мінімально необхідним, а глибина вивчення та ступінь охоплення матеріалу залежить від потреб організацій-членів МФБ та норм чинного законодавства країни. Крім того, статті 6, 7 та 8 Директиви ЄС передбачають обов'язковість отримання теоретичних знань в повному (на рівні університетської освіти), або в достатньому, для певних дисциплін, обсязі для проведення аудиту. Як бачимо, порівняльний аналіз вимог МФБ та ЄС свідчить про те, що загальні вимоги щодо переліку дисциплін в цілому співпадають за деякими виключеннями. При цьому згідно ст. 9 Директиви ЄС органу, який регулює аудит в країні, дано право визнання порядку звільнення особи від здачі тих чи інших іспитів при наявності диплому про вищу освіту. В той же час згідно ст.11 Директив ЄС визнаною аудитором може бути особа, що не має вищої освіти, але має достатній стаж (15 років, а в певних випадках 7 років) практичної роботи в сфері фінансів, права або бухгалтерського обліку при умові складання відповідних іспитів.

Таким чином, міжнародні вимоги до професійної компетенції аудитора в цілому базуються на наступних засадах:

1.Наявність у особи-претендента теоретичних знань, визнаних органом, що регулює аудит в країні.

Рівень знань з певних дисциплін має відповідати рівню вищої освіти.

3. Рівень знань з інших обов'язкових дисциплін має визначатися самим органом що регулює аудит в країні.

4. Орган, що регулює аудит в країні, має право звільнення від здачі тих чи інших теоретичних іспитів.

5. Особа, що претендує на право займатися аудитом, може не мати базової вищої освіти, але мати достатній стаж роботи та скласти відповідні іспити.

В світлі вищезазначених міжнародних вимог актуальним стає питання адаптації та регулювання процесу підготовки аудиторів в Україні. Метою цього процесу має бути досягнення рівня професійної компетентності аудиторів не нижче рівня в країнах ЄС. Реалізація ж такої мети може бути досягнута лише за умови організації в Україні навчального процесу та оцінки рівня знань у відповідності із процедурами, вимогами та стандартами, що прийняті в міжнародній і, насамперед, Європейській практиці.

Розглянемо вимоги, що висуває законодавство України до аудиторів. Так, згідно ст. 10 Закону України Про аудиторську діяльність «Право на отримання сертифіката мають фізичні особи, які мають вищу економічну або юридичну освіту, документ про здобуття якої визнається в Україні, необхідні знання з питань аудиту, фінансів, економіки та господарського права, досвід роботи не менше трьох років підряд на посадах ревизора, бухгалтера, юриста, фінансиста, економіста, асистента (помічника) аудитора».

Тобто, законодавство передбачає для аудитора виключно вищу освіту і не допускає в цьому випадку ніяких застережень відносно стажу роботи. Ця норма не суперечить Європейським вимогам, оскільки ст. 11 Директиви ЄС надає право регулюючому аудит органу на його розсуд приймати рішення відносно дозволу на ведення аудиту особам, що не мають вищої освіти. Крім того, закон унормовує необхідність знань з питань аудиту, фінансів, економіки та господарського права, що відповідає і положенням Міжнародних стандартів освіти МФБ і Директиви ЄС. Тобто, якщо за основними формальними ознаками відносно переліку дисциплін та кваліфікаційного рівня їх освоєння чинне українське законодавство в цілому відповідає міжнародним вимогам, то наступним кроком є дослідження процесу підготовки економістів та юристів в системі вищої школи та подальшого кваліфікаційного іспиту в АПУ з метою адаптації їх знань до міжнародних вимог в розрізі аудиторської професії.

Що ж стосується існуючої системи підготовки та оцінки знань аудиторів в Україні, то, на наш погляд, вона не в повній мірі відповідає вищезазначеним міжнародним вимогам, а тому є об'єктом постійної критики з боку міжнародних фінансових інституцій, що працюють в нашій державі і, головне, не забезпечує достатню якість аудиторських послуг, що робить вітчизняний аудит недостатньо конкурентоспроможним з міжнародними аудиторськими фірмами, представленими на ринку. Існуюча нині практика оцінки професійних знань аудитора в Україні передбачає здачу лише одного комплексного екзамену, який складається з двох етапів. Слід зазначити, що хоча цей екзамен формується на базі дис-

циплін з обліку, аудиту, права тощо і містить відповідні питання, тести і задачі, але сам факт існування лише одного професійного іспиту і достатньо короткого періоду підготовки для його здачі навіть за формальними ознаками не може вважатися таким, що відповідає необхідним вимогам.

Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок, що для підготовки аудитора в Україні на рівні міжнародних вимог Аудиторською палатою України:

1. Має бути визначено навчальний план із зазначенням переліку нормативних дисциплін та кількості годин на підготовку з кожної з них (не меншому, ніж університетський рівень).

2. Серед зазначеного переліку має бути визначений перелік тих дисциплін, які не підлягають звільненню від екзаменів. Це можуть бути, наприклад, «Фінансовий облік I та II», «Податкове право», «Управлінський облік», «Аудит» (Аудиторська практика), «Міжнародні стандарти фінансової звітності», «Міжнародні стандарти аудиту», «Господарське право», «Професійна етика аудитора».

3. Має бути визначений перелік дисциплін, за якими може бути звільнення від екзаменів в залежності від кількості годин, форми підсумкового контролю знань при отриманні випускником вишу економічної або юридичної освіти.

Зауважимо, такий механізм підготовки та звільнення від складання певних екзаменів є звичайною практикою Британської професійної організації АССА. При чому, ця практика розповсюджується не тільки на випускників британських вишів, але й на іноземних, в т.ч. українських.

Висновки. Розвиток аудиторської діяльності на сучасному етапі призупинився на дилемі послідуочого реформування структури управління аудиторської діяльності та приведення у відповідність до вимог Європейського Союзу.

Вирішується питання, або аудиторська діяльність буде регулюватись державою (чи це буде Мінфін, чи Кабмін) чи професійними організаціями (АПУ орган суспільного нагляду, професійні організації виконують інші регулюючі функції).

Враховуючи той факт, що Україні не продовжено перехідного періоду для приведення структури у відповідність Директиві ЄС необхідно:

- створити орган суспільного нагляду;
- забезпечити зовнішній контроль якості на всі обов'язкові аудити;
- розробити систему розслідувань та санкцій;
- розробити конкретний план заходів по адаптації національного законодавства до законодавства ЄС;
- публічно заявити Європейській комісії I про готовність України виконати вимоги ЄС;
- звернутися до Європейської комісії з проханням продовжити для України перехідний період;
- розпочати виконання заявленого плану дій.

Також вимоги ЄС вплинуть на систему освіти та ускладнять процедуру складання іспиту для отримання сертифіката аудитора України.

Література:

1. Законопроект № 5375 «Про внесення змін до Закону України «Про аудиторську діяльність» від 22.12.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=36587.
 2. Директива 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності, що вносить зміни до Директив Ради 78/660/ЄС та 83/349/ЄС і припиняє дію Директиви Ради 84/253/ЄС від 17.05.2006 № 2006/43/ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_844. – 24.01.2012
 3. Міжнародні стандарти освіти МФБ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sarcpa.biz/ifacdocs_ukr.htm.
 4. Козаков, В. Тайм-аут [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vashigroshi.com/invest/comments-of-analysts/5489-2011-08-09-08-30-03.-23.01.2012>.
 5. Максева, О. Світові моделі інституту аудиту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mba.com.ua/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=1&Itemid=5. – 23.01.2012
 6. Прилипко, С. Шляхи вдосконалення сертифікації аудиторів в Україні [Текст] / С. Прилипко // Аудитор України. – 2011. – № 12. – С. 20-24.
- Скорба, О. А. Питання адаптації національного законодавства про аудиторську діяльність до вимог ЄС [Текст] / О. А. Скорба // Бъдеще въпроси от света на науката - 2012 : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (17-25 грудня 2012р.). Т. 8 Икономики. Софія. Бял ГРАД-БГ ООД. - С. 33-39.

Студентка 4 курсу Яненко Майя

Науковий керівник: к.е.н., доц. кафедри обліку і аудиту Урсова З.П.

Запорізький національний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ РЕВІЗІЇ СТАНУ ТА РУХУ МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ

У сучасних умовах значення державного фінансового контролю за рухом матеріальних цінностей для підприємства залишається актуальним. Ефективний контроль за рухом матеріальних цінностей забезпечує нормальну роботу підприємства, що сприяє його розвитку в цілому.

Крім того необхідно відзначити, що відхилення під час ревізії матеріальних цінностей виявляються досить часто. Найбільш поширеними порушеннями є понаднормове списання матеріальних цінностей, недостачі матеріальних цінностей тощо. Причиною виникнення таких відхилень може бути відсутність в установі належних процедур контролю, слабка система розподілу відповідальності тощо [1, с.19-20].

Основними завданнями ревізії руху матеріальних цінностей є перевірка:

- правильності та своєчасності оформлення операцій з надходження та використання запасів;